

Išminties pradžia yra Viešpaties baimė; supratingi, kurie taip elgiasi (Ps110,10)

2017 m. kovas Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 3 (175)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X (internete ISSN 2424-4341)

*Šiais metais minėjome
27-ąsias Lietuvos
Nepriklausomybės
atkūrimo metines.*

SUDAUŽĖME PRIEVARTOS SIENĄ

Pavasario šventišką dieną
Stebuklais nušvito dangus –
Sudaužėme prievartos sieną,
Pražydo tauta ir žmogus.

Valstybę lietuviai atkūrė
Iš protėvių dvasios tvirtos.
Daina mus sujungė, subūrė
Ir stiprino ryžtą tautos.

Naujoji karta jau užaugo –
Šauniausi Tėvynės vaikai.
Mūs laisvę per amžius tesaugo
Tvirti Gedimino stulpai.

Duris į Europą pravėrę
Mes tiesiame tiltus taikos.
Už šviesą, vienybę ir gėrį! –
Te lūpos kas dieną kartos.

Gimtinė kaip rūtos žaliuoja,
Nebijo audrų nei šalnų.
Ir Vytis gražiai plevėsuoja
Padangėj brangios Lietuvos.

Alfредas Naktinis
2017-03-11

*Paminklas Laisvės šauklys Šilalėje –
pirmas Kovo 11-ajai skirtas paminklas
Lietuvoje, 2011, skulptorius
Kazimieras Kisieliūsis.
Iš www.miestai.net*

JERONIMAS PRAHIŠKIS

Čekų husitų veikėjas Jeronimas Prahiškis (čėk. *Jeroným Pražský*, lenk. *Hieronim z Pragi*) gimė apie 1378 m., sudegintas 1416 m. gegužės 30 d. Konstancė (dab. Vokietija).

Jeronimas iš Prahos, baigęs vietos universitetą (Prahos universitetas buvo įsteigtas 1348 m.), nuo 1399 m. studijavo Oksforde. Ten buvo paveiktas Džono Viklifo, Anglijos teologo, vieno iš pirmųjų Romos katalikybės kritiko, idėjų. Grįžęs į žemyną, 1405–1412 m. dėstė Paryžiaus, Heidelbergo, Vienos ir Kelno universitetuose ir visur buvo kaltinamas erezijų skleidimu. Jis, kaip ir Janas Husas – Prahos Betliejaus koplyčios pamokslininkas, sakė pamokslus čekų kalba, kritikavo katalikų dvasininkiją, smerkė už prabangą, reikalavo reformuoti Katalikų bažnyčią.

1412 m. Jeronimas buvo pakviestas į Lenkijos karaliaus Jogailos dvarą, gyveno Krokuvoje, sakė pamokslus ir diskutavo su katalikų dvasininkais. 1413 m. atvyko į Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto dvarą. Jeronimo Prahiškio mokymas paveikė LDK kunigaikštį Vytautą. Su juo lankėsi Vitebske ir kitose Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės vietose, sakė pamokslus, kviesdamas klausytojus gyventi tikėjime, pasitikėti Dievo Žodžiu, nevengdamas demonstruoti savo priešiško popiežiaus kurijai. Ypač dėmesingai jo kalbą buvo klausomasi Pskove, ir Jeronimas ten praleido net porą mėnesių, sakydamas pamokslus, skleidamas Jano Huso idėjas.

Jeronimas, prieš atsisveikindamas su popiežiaus iškviestu į Romą Janu Husu, ragino šį būti vyrišku ir tvirtu, žadėdamas pavojaus atveju ateiti jam į pagalbą. Išgirdęs apie reformatoriaus suėmimą, Jeronimas iš Lenkijos ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės, be jokių apsauginių raštų, lydimas tik vieno draugo, 1415 m. balandžio mėn. išvyko jo ginti į Konstancę susirinkimą. Atvykęs suprato, jog negalės Huso išlaisvinti, todėl pabėgo iš miesto. Tačiau pakeliui į namus buvo sugautas, surakintas grandinėmis ir būrio kareivių pristatytas į Konstan-

cą. Kai jam teko gintis pirmą kartą bažnyčios hierarchų akivaizdoje, buvo sutiktas šauksmais: *Ant laužo ji, ant laužo!* Kelis mėnesius kalinamas baisyse sąlygose Jeronimas susirgo. Popiežininkai, baimindamiesi, kad nenumirtų pirma, nei jie galės jį teisti, ėmė švelniau su juo elgtis. Vis dėlto Jeronimas kalėjo beveik metus. Tik absoliučiai išsižadėdamas savo mokyto, Jeronimas galėjo išgelbėti sau gyvybę. Bet jis ryžosi atvirai išpažinti savo tikėjimą ir sekti bendražygio Jano Huso pėdomis net iki mirties ant laužo.

Konstanco bažnytinis teismas paskelbė mirties nuosprendį, ir Jeronimas Prahiškis buvo sudegintas gyvas ant laužo 1416 m. gegužės 30 d., toje pat vietoje, kur 1415 m. liepos 6 d. buvo sudegintas Janas Husas. Jeronimo pelenai, kaip ir Huso, buvo išberti į Reiną.

Net priešai buvo sukrėsti didvyriškos jo mirties.

Vienas amžininkas, uolus popiežiaus šalininkas, aprašydamas Jano Huso ir Jeronimo Prahiškio kankinių mirtis, rašė: *Jie vyriškai sutiko savo paskutinę valandą. Jie paruošė save laužui taip, tarsi ruošęsi vestuvių pokyliui. Jie nešaukė iš skausmo. Lauže užgiedojo psalmes, ir net ugnis neįstengė nutraukti jų giedojimo.*

Taip žuvo pirmieji Dievo Šviesos nešėjai Bohemijoje. Jų sudeginimas davė pradžią husitų judėjimui.

Ištikimi Evangelijos tiesoms čekai net didžiausių persekiojimų metu turėjo vilties, kad užtekės rytmėčio aušra. Jų daliai teko sunkus metas, tačiau jie prisiminė žodžius, pasakytus Jano Huso, o vėliau pakartotus Jeronimo Prahiškio, kad turi praeiti šimtmetis, kol patekės skaisti saulė: *iki Reformacijos užgimimo buvo likę lygiai šimtas metų...*

Pagal <http://www.spauda.lt/bible/history/jeronim.htm>

Atminimo lenta Jeronimui Prahiškiui Prahos Naujamiestyje

Jano Huso malda

*O, mielas Kristau,
artink mus silpnus prie Savęs,
nes mes negalime Tavęs sekti,
jeigu Tu neartini mūsų.
Duok mums drąsą, sumanią
dvasią ir, jeigu kūnas yra palięęs,
tegu Tavo malonė veda,
tarpininkauja ir seka,
nes mes negalime padaryti nieko
ir mes esame niekas be Tavęs.
Duok mums tvirtą dvasią,
bebaimę širdį, nuoširdų tikėjimą,
tvirtą viltį ir tobulą meilę,
kad mes galėtumėme kantriai
ir džiaugsmingai atiduoti
savo gyvybes dėl Tavęs.*

<http://www.oikoumene.org/en/resources/prayer-cycle/week-36-czech-republic-poland-slovakia>
Išvertė dr. Povilas Jašinskas

Kur nuo Tavo veido pabėgsiu?.. Sustosiu... Patirsiu Tave...

Kur nuo Tavo dvasios aš pasislėpsiu, kur nuo Tavo veido pabėgsiu? / Ps 139, 7/

Visa, kas mus supa, byloja apie Dievo buvimą ir Jo artumą. Negalime pasislėpti nuo savo Kūrėjo, negalime pabėgti nuo savo Tėvo akių. Net tada, kai gyvename Jo nepatirdami, nejausdami, kad Jis yra arti ir nematydami Jo... Dievas yra šalia, nes Jis yra visur.

Tik dažnai, mes, žmonės, nemo-kame ir nesuprantame, kaip, susidūrus su Dievu, galime bendrauti ar atsilipti į Jo pakvietimą. Antai, kai patiriame pavojuje ramybę, sunkumuose – paguodą, sukrėtime – ne baimę, bet vidinę pusiausvyrą ir neapsakomą gerumą, drąsą – tai patys tikriausi Dievo teikiami išgyvenimai mums. Dažnai tokios būsenos nevadiname Dievu. Kažkaip kitaip bandome tai paaiškinti... Gal krizi-

nės situacijos persilaužimu ar ramybės patyrimu po ištikto šoko...

Tačiau tai yra Jis, kurio net sukrečiančių gyvenimo situacijų tamsa neužgožia bei nuodėmės juodumas neišgašdina. *Jeį užkopčiau į dangų, Tu ten. Jeį nusileisčiau į pragarą, Tu ten. Tamsa nepaslepia nuo Tavęs, Tau net naktį šviesu kaip dieną* (Ps 139, 8,12). Tiesa, kartais jaučiamės kaip „danguje“, o kartais – kaip „pragare“. Bet Jam pragaras nėra per baises ir per tamsus, kad Jis negalėtų mūsų surasti ten. Jis nepuola moralizuoti „sunkiai sergančio“ žmogaus. Jis supranta kritusios prigimties negalią. Todėl ateina, kad mums padėtų.

Dievas nesmerkia tada, kai desperatiškai ieškoma išeities, nors pačių kaltė gali būti didelė. Jis nesmuk-

do ir nemenkina palūžusio viduje žmogaus, nors pastarasis pats būtų neteisingai pasielgęs, ar pasirinkęs. Jis nemoralizuoja kritusio, kai nusidėjėlis, jaučia savo bejėgiškumą. Dievas pasilenkia prie suklupusio, ištisia pagalbos ranką sudužusiai, įvairiausių gyvenimo sukrėtimų išvargintai širdžiai. Staiga mes pradame jausti, kad Kažkas, didesnis už bet kurį žmogų, neaprepiamoje visatoje mus myli, priima, supranta mūsų būseną ir laukia mūsų. Tai Dievo asmens patyrimas... Jis atgręžė Savo veidą ir pažvelgė į mus. Dievas šypsosi mums...

**Anželika Krikštaponienė,
Šiaulių bažnyčios
Tiesos žodis pastorė
Iš www.ramioslankos.lt**

Memorialas Janui Husui Prahoje

Jonavoje pagerbtas pirmasis LDK protestantas intelektualas

Kovo 16 d., ketvirtadienį, į Jonavos rajono savivaldybės viešąją biblioteką susirinko gausus būrys įvairaus amžiaus žmonių, norinčių paklausti istoriko, Lietuvos edukologijos universiteto Humanitarinio fakulteto doc. dr. DEIMANTO KARVELIO paskaitos apie vieną iš pirmųjų protestantų ir raštijos Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje pradininkų – Abraomą Kulvietį.

Doc. dr. Deimantas Karvelis

Visus susirinkusiuosius pasveikino Jonavos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktorė Skirmutė Gajauskaitė, nuskambėjo Dievą aukštinanti giesmė ir pirmosios knygos lietuvių kalba – Martyno Mažvydo Katekizmo – ištrauka. Renginių organizavusios Jonavos krikščionių evangelikų bažnyčios pastorius Giedrius Ažukas trumpai priminė apie Reformacijos judėjimą, pasklidusį Europoje prieš 500 metų, pristatė pagrindinius šio judėjimo veikėjus Europoje ir Lietuvoje.

Po Reformacijos apžvalgos mikrofonas buvo perduotas pagrindiniam vakaro pranešėjui, istorikui doc. dr. Deimantui Karveliui, kuris priminė kai kuriuos žinotus ir atskleidė daugeliui dar negirdėtų faktų apie pirmojo LDK intelektualo, kuris mokėsi net 5 Europos universitetuose ir pirmasis iš lietuvių užsienyje įgijo mokslų daktaro laipsnį, Abraomo Kulviečio gyvenimą ir veiklą LDK.

Įdomu buvo sužinoti, kad apie

1512 metus smulkiųjų–vidutinių bajorų šeimoje gimęs Abraomas Kulvietis degė nepaprastu noru mokytis. Jis studijavo net penkiuose geriausiuose to meto Europos universitetuose, skaitė pačias geriausias knygas ir troško gyventi bei dirbti dėl Lietuvos. Kulvietis buvo pirmasis iš lietuvių, studijavęs lietuviams uždraustame protestantiškame universitete Vitenberge (bajorai, studijavę ne katalikiškuose universitetuose, galėjo netekti titulo, privilegijų, dvarų...), kur klausė ir paties Martyno Liuterio paskaitų. Istorikas Deimantas Karvelis pacitavo ir dar niekur neskelbtą vieno garsiausių vokiečių protestanto P. Melanchtono laišką LDK kancleriui Albertui Goštautui, kuriuo jis prašė kanclerio *globoti šį itin gabų ir kompetentingą jaunuolį (Abraomą Kulvietį), nes ateityje jis gali tapti tėvynės pažiba* (Kulvietis jau buvo gavęs žinių, kad Lietuvoje jo laukia persekiojimas).

Taigi, mokėsis Lenkijoje, Belgijoje, Vokietijoje, Italijoje ir įgijęs mokslų daktaro laipsnį, 1541 metais Abraomas Kulvietis grįžta į Lietuvą, į Vilnių. A. Goštautas jau buvo miręs, tad čia jį globojo iš Italijos kilusi Karalienė Bona. Deja, po pasakyto pamokslo vienoje Vilniaus bažnyčioje, kuriame Kulvietis *skelbė tai, ko tuo metu nebuvo galima kalbėti*, Vilniaus vyskupas uždraudžia jam pamokslauti. Tuomet Kulvietis, su Karalienės Bonos leidimu, įkuria mokyklą, kurią galima laikyti pirmąja vidurine mokykla ar net kolegija LDK, kurioje studijavo apie 60 bajorų vaikų. Ši mokykla buvo labai aukšto lygio, bet, deja, po metų ji buvo uždaryta,

Paminklas A. Kulviečiui Jonavoje, 2009, skulpt. K. Bogdanas ir Mindaugas Šnipas

nes ji buvo ne katalikiška, bet protestantiška. Abraomas Kulvietis buvo atskirtas nuo katalikų bažnyčios ir, Karalienės Bonos išpėtas, pabėgo į Prūsiją, į Karaliaučių, kur jo laukė kunigaikštis Albrechtas, pasiūlęs jam vadovauti Karaliaučiuje steigiamam universitetui. A. Kulviečiui pabėgus iš Lietuvos, į kalėjimą dėl sūnaus veiklos uždaroma jo motina, nors tėvai niekada neragino jo mokytis ir nerėmė jo veiklos.

1543 metais Kulvietis parašė atvirą laišką Karalienei Bonai, kuriame viešai išpažino savo įsitikinimus ir pabandė pajudinti „tiesos monopolį“, nurodė pagrindines katalikų bažnyčios klaidas, bet neižeidinėjo kitaip tikinčių ir mąstančių. Jis rašo ir apie tai, kad yra daug lietuvių, kurie Europoje įgijo puikų išsilavinimą ir norėtų dirbti dėl Lietuvos, bet jų čia niekas nelaukia...

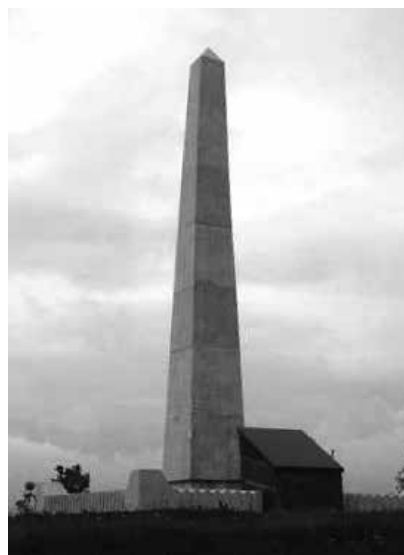
Visgi 1545 metais Kulvietis grįžta į Lietuvą. Anksčiau manyta, kad jis grįžta dėl įkalintos mamos, bet mo-

tina jau buvo išvaduota, ir vėliau paaiškėja, kad į Lietuvą jis grįžo padėti keliems studentams ginčytis dėl jų tikėjimo. Deja, vos grįžęs į Lietuvą, po trijų dienų Abraomas Kulvietis mirė. Bet prieš mirtį, kaip rašo jo draugas Hopijus, susikvietė visus tarnus, valstiečius, ir paprašė visų susirinkusiųjų sugiedoti vieną jo išverstą psalmę, palaidoti vienoje iš Kulvos kalvų ir jo antkapį užrašyti šiuos Apaštališkojo tikėjimo išpažinimo žodžius: *Tikiu nuodėmių atleidimą, kūno iš numirusiųjų prisikėlimą ir amžinąjį gyvenimą. Amen.*

Nors gyveno labai neilgai – mirė būdamas vos 33 metų, nesukūrė šeimos ir, žmogiškai vertinant, nepasiekė nieko, Abraomas Kulvietis visgi nuveikė nepaprastai daug. Reformacijos epocha, kaip sakė dr. D. Karvelis, pirmasis istorijos laikotarpis, kai lietuviai pradėjo garsėti Europoje ne dėl savo kalavijo, bet dėl intelekto.

Reikia pripažinti, kad daugelio iš mūsų žinios apie Reformaciją ir jos veikėjus Lietuvoje tėra labai paviršutiniškos, tad visada malonu klausyti puikiai istoriją išmanančio ir su užsidegimu apie ją pasakojančio istoriko dr. Deimanto Karvelio paskaitų. Tikime, kad šiais metais, kurie Lietuvoje paskelbti Reformacijos metais, turėsime progos išgirsti dar ne vieną paskaitą, primenančią garsias Lietuvos asmenybes ir galbūt įkvepiančią mokytis iš jų, su viltimi žvelgti į Lietuvos ateitį.

Smagu, kad Reformacijos metų renginiai neaplenkė ir Jonavos – šio nedidelio Lietuvos miestelio, kuriame ir stovi paminklas vienam garsiausių Lietuvos reformatorių Abramui Kulviečiui. Dėkojame istorikui dr. Deimantui Karveliui, Jonavos evangelikų bažnyčiai ir Jonavos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos darbuotojams už tokią puikią gali-

Obeliskas A. Kulviečiui ant Smilčių k. kalvos

mybę prisiminti šį Lietuvos šviesuolį.

Žaneta Lazauskaitė
Nuotraukos Danutės Kasparavičienės
Iš www.reformacija500.lt

Reformacijos šventė Naujojoje Akmenėje

Kovo 17 d. Naujosios Akmenės kultūros rūmuose vyko Reformacijos 500-ųjų metų minėjimo šventė.

Žiūrovai matė išraiškingą šokį, vaizduojantį prekybą indulgencijomis ir garsiųjų Martyno Liuterio 95 tezių paskelbimą 1517 m. Vitenbergo mieste. Šokį atliko Akmenės r. savivaldybės kultūros centro jaunimo šokių kolektyvas *Prie teatro* (vadovė Andrėja Griciūtė, asistentas Justas Nagrockis).

Valstybinio Šiaulių dramos teatro aktorius Aidas Matutis įtikinamai suvaidino didįjį reformatorių Martyną Liuterį, sakantį apsigynimo kalbą Vormso reichstage. Naujosios Akmenės miesto kamerinis

choras (vadovė Meilutė Girskenė) su soliste Daiva Palioniene atliko pačios Daivos Reformacijos jubiliejui sukurta dainą bei populiariųjį gospelą *Oh Happy Day!* Klaipėdos kultūros centro *Žvejų rūmai* pantomimos teatro vadovas ir režisierius mimas Aleksas Mažonas žiūrovų sielas suvirpino suvaidinęs ištrauką iš spektaklio *Nostalgija*.

Į renginio vedančiojo klausimus apie Reformacijos judėjimą, evangelinį tikėjimą, krikščionio santykį su bažnyčia ir Gyvojo Dievo paieškas atsakė istorikas dr. doc. Deimantas Karvelis ir Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios gen. superinten-

dentas kun. Tomas Šernas. Išvalgomis apie tikėjimą dalijosi Naujosios Akmenės evangelikų bažnyčios pastorius Mindaugas Palionis ir Alkiškių evangelikų liuteronų bažnyčios kunigas Juozas Mišeikis.

Renginio pabaigoje Gerosios Naujienos centro vadovas Remigijus Jucevičius visus susirinkusius pakvietė į lapkričio 11 d. šiame mieste vyksiantį krikščioniškos muzikos festivalį *Sielos*.

Reformacijos 500-ųjų metų minėjimo šventė Naujojoje Akmenėje buvo tikrai puiki – žiūrovai skirstėsi praturtinti, nustebinti ir dvasiškai pakylėti.

Birutė Venteraitienė
Iš www.reformacija500.lt

Nuotraukos Gintauto Tumulio

Valst. Šiaulių dramos teatro aktorius Aidas Matutis ir Naujosios Akmenės miesto kamerinis choras.

Martynas Liuteris: *Santuoka yra charakterio mokykla*

Iki vedybų, – prisimena Martynas Liuteris, – mano lova buvo nepaklota ištisus metus. Šiaudai puvo nuo mano prakaito. Dieną aš taip pavargdavau, kad virsdavau į lovą, viską užmiršęs.

Visgi, kai Liuteris vedė iš vienuolyno pabėgusią vienuolę Kateriną fon Borą, Liuterio vadinamą Kete, lova būdavo paklota, patalynė pakeista, o namai sutvarkyti! Tačiau vedybinis Liuterio gyvenimas nebuvo tik rožėmis klotas.

Martynas greitai suprato, jog santuoka reikalauja pasiaukojimo, rūpinimosi ne tik savo, bet ir žmonos bei šeimos poreikiais. *Pirmaisiais santuokos metais reikia prie daug ko priprasti, – kartą pripažino Liuteris. – Atsibundi ryte ir randi ant pagalvės porą kasių, kurių anksčiau ten nebūdavo.*

Martyno Liuterio biografijoje **Čia aš stoviu** Rolandas Beintonas pasakoja: *Greitai jis suprato, kad vyras privalo atsižvelgti į savo žmonos norus.* Pavyzdžiui, jei ne Ketė, Martynas būtų vykęs į vieno savo draugo vestuves ir būtų susidūręs su plėšikaujančiais valstiečiais, kuriems nepatiko kai kurie jo raštai. Liuteris jau nebegalėjo galvoti tik apie save – dabar jis turėjo pasirūpinti ir žmona, o greitai ir daugybe vaikų.

Išradinga moteris

Martynas į santuoką neatsinešė nieko, tik kelias senas knygas ir dvokiančius drabužius. Bendro gyvenimo pradžioje Liuteriai turėjo mažai resursų. Atsakomybės namuose taip pat nebuvo lengvos. Ketė turėjo tvarkytis namuose ir jiems priklausančioje žemėje. Liuteris rūpinosi daržu, o Ketė prižiūrėjo sodą, tvenkinį ir kluoną.

Dr. Martynas Liuteris, 1528, Katerina von Bora, 1529.
Dail. Lukas Kranachas (1472–1553) vyresn.

Vištas, kiaules ir karves ji skersdavo pati! 1535 m. rašytame laiške Martynas apie Ketę pasakoja: *Mano Viešpatie, Tave sveikina ir mano valdovė Ketė. Ji apsėja mūsų laukus, prižiūri ganyklas, parduoda karves ir taip toliau [kiek dar dalykų apima „taip toliau“?]. Be visos šios veiklos, ji pradėjo skaityti Bibliją. Pažadėjau jai 50 guldenu, jei perskaitys Bibliją iki Velykų. Ji labai stengiasi ir jau baigia Mozės Penkiaknygę.*

Ketė prižiūrėjo ir Martyno valdomą Zulsdorfo ūkį, kuriame kiekvienais metais Liuteriai praleisdavo šiek tiek laiko. Martynas komiškai rašė savo mylimajai Ketei: *Turingajai Zulsdorfo damai, poniai Dr. Katerinai Liuter, kūnu gyvenančiai Vitenberge, bet dvasia esančiai Zulsdorfe.* Arba: *„Mano mylimai žmonai, Katerinai, poniai Dr. Liuter, kaulių turgaus meilužei, Zulsdorfo damai ar kad ir koks titulas tiktų Jūsų Malonybei.*

Rūpintis Martynu nebuvo lengva. Jis dažnai sirgdavo, o kartais vienu metu kentėdavo nuo podagros, nemigos, persišaldymo, hemorojaus, vidurių užkietėjimo, akmenų, galvos svaigimo ir spengimo ausyse. Beintonas atkreipia

dėmesį į Martyno meilę Ketei, ypač kai jis susiduria su šiais sunkumais: „Ketė buvo žolelių, kompresų ir masažų ekspertė. Jos sūnus Paulius, vėliau tapęs gydytoju, apie motiną atsiliepė kaip apie pusiau gydytoją. Ji sulaukė Liuterį nuo vyno gėrimo, vietoj jo duodama alaus, kuris veikdavo kaip raminamieji nemigos atveju ir tirpdė akmenis. Alų ji virėdavo pati. O, kaip Martynas, būdamas toli nuo namų, vertindavo jos patarnavimą! Po metų santuokos jis draugui rašė: „Manoji Ketė visame kame yra man tokia paslaugi ir maloni, kad aš nekeisčiau savo neturto net į visus karaliaus lobius.“ O kalbėdamas apie apaštalo Pauliaus *Laišką galatams*, kurio skaitymas atvedė jį prie dvasinio atgimimo, jis pavadino jį *mano Katerina fon Bora*. Dėl savo atsidavimo žmonai Liuteris buvo pradėjęs kiek nerimauti: *Katerinai aš priskiriu daugiau nuopelnų nei Kristui, kuris dėl manęs padarė daug daugiau.*

Jie labai mylėjo vienas kitą. Martynas vertino Ketę už tai, kad ši taip gerai rūpinosi jo apgailėtiniu kūnu.

Gausėjanti šeima

Liuterių šeima netrukus gerokai

M. Liuterio šeima

išaugo. Katerinai pagimdžius sūnų Hansą, Martynas rašė: *Mano brangioji Ketė vakar, antrą valandą, per Dievo malonę į pasaulį atnešė sūnelį Hansą Liuterį. Turiu baigti. Serganti Ketė mane kviečia...* Su jam būdingu humoru, suvystęs sūnų Hansą, Liuteris pasakė: *Spardykis, mažasis bičiuli. Taip mane buvo suvystęs popiežius, bet aš ištrūkau.*

Liuterio dienoraščio įrašai žavi tikroviškumu, o komentarai labai gyvenimiški. Kad ir koks mielas buvo Hansas, naktys, klykiant kūdikiui, buvo varginančios ir sunkios. Liuteris sakė: *Hansui pradeda kaltis dantys ir jis pamažu tampa džiaugsmingu vargeliu. Štai tokie yra santuokos džiaugsmas, kurių popiežius nėra vertas.*

Iš viso Liuteriai turėjo šešis vaikus: Hansą, Elžbietą, Magdaleoną, Martyną, Paulių ir Margaretą. 1527-ųjų gruodžio 10 d., gimęs Elžbietai, Liuteris apie ją pasakė: *Dievas iš manęs ir žmonos Ketės sukūrė mažą pagonę.*

Nuolatinį šurmulį Liuterių namuose kėlė ne tik vaikai, bet ir daugybė nuolat besilankančių draugų bei studentų. Tai puikiai iliustruoja pavyzdys iš Martyno ir Ketės vestuvių: Vienuoliktą valandą pasigirdo beldimas į duris. Beldėsi daktaras Karlštadas, bėgęs nuo valstiečių sukilimo ir ieškojęs pastogės. Žinoma, Liuteriai jį priglaudė. Tačiau Karlštadas buvo ne vienintelis ir tikrai ne paskutinis pas

juos prisiglaudęs žmogus. Liuteriai daugybę kartų priglaudė sergančius, tačiau didžiausią įspūdį kėlė jų meilė našlaičiams. Martynas su Keite įsivaikino keturis pas gimines gyvenusius našlaičius, tad tuomet jų šeimoje buvo net dešimt (!) vaikų.

Jų namų durys buvo atviros visiems, tad kartais po jų stogu glausdavosi net 25 svečiai – vaikai ir studentai. Nereikia nė sakyti, kad pasirūpinti visais Ketei buvo nelingva užduotis.

Liuterių namuose šurmulyje netildavo net prie pietų ar vakarienės stalo. Čia vyko pokalbiai ir diskusijos, kurios vėliau sugulė į žymiąją knygą **Užstalės pokalbiai**. Įnikę į pokalbius studentai prie stalo užsisėdėdavo iki vėlyvos nakties. Tai, žinoma, vargino, ir vieną vakarą, Martynui kalbantis prie stalo, Ketė nuėjo į savo kambarį ir tiesiogine žodžio prasme nualpo.

Gyvenimas nebuvo lengvas. Gyventi santuokoje nebuvo lengva. Visgi Martynas ir Ketė vienas kitą nepaprastai mylėjo. Į santuoką jie žiūrėjo kaip į charakterio mokyklą, kurioje Dievas naudoja kasdienio šeimos gyvenimo sunkumus mums pašventinti. Beintonas apie tai sako:

Šia prasme santuoka pakeičia vienuolyną, Bažnyčios laikytą dorybės mokymo vietą ir patikimiausiu keliu į rojų. Liuteris, atmesdamas idėją, kad išgelbėjimą galima užsitarnauti, vis dėl to neatmetė tvirtu-

mo, kantrybės, dosnumo ir nuolankumo pratybų svarbos. Gyvenimas šeimoje pareikalauja daug jėgų. Šeimos galva visą gyvenimą turi rūpintis, kad namuose būtų kasdienės duonos. Moteris turi išnešioti ir pagimdyti vaikus. Nėštumo metu ją kankina svaigulys, galvos skausmai, pykinimas, dantų skausmai ir kojų patinimas. Gimdymo skausmuose jos vyras gali ją paguosti, sakydamas: „Brangioji, galvok, kad tu esi moteris ir tavo darbas patinka Dievui. Su džiaugsmu priimk Jo valią. Pagimdyk vaiką. Jei mirsi, tai dėl kilnaus tikslo, pakludama Dievui. Jei nebūtum moteris, tu norėtum ja būti, kad galėtum kentėti ir mirti dėl tokio brangaus ir kilnaus Dievo darbo.

Santuoka yra charakterio mokykla, ypač auginant vaikus. Jei esate tėvai, suprantate, koks tai įtemptas laikas ir kaip stipriai tuo metu išbandomas jūsų šventumas, kai vaikas savo nepaliaujamais klyksmais vidury nakties trikdo namų ramybę. Aš tikrai tai žinau, o mano žmona – dar labiau. Liuterių namai nebuvo išimtis. Beintonas rašo:

Auginti vaikus – išbandymas abiem tėvams. Vienam iš savo jaunėlių Liuteris pasakė: „Vaike, kuo tu nusipelnei mano meilės? Savo riksmas tu sutrikdei visų namų ramybę.“ O kai kūdikis verkė visą valandą ir tėvų kantrybė buvo beįsisenkanči, jis pastebėjo: „Dėl tokių dalykų Bažnyčios Tėvai apjuodino santuoką. Tačiau prieš paskutinįją dieną Dievas sugrąžino santuokai ir teisminei valdžiai atitinkamą pagarbą.“ Motinai, žinoma, teko sunkiausia dalis. Tačiau tėvui, kad ir kaip juokingai tai atrodytų kaimynams, gali tekti džiaustytis vystyklus. „Tegul juokiasi. Dievas ir angelai danguje šypsosi.

Santuoka ir kantrybė

Martyno žodžiai visada būdavo biblinės tiesos ir humoro derinys. Kartą Liuteris sušuko: *Gerasis Dieve, kiek daug bėdų sukuria ta santuoka! Adomas visiškai sujaukė mūsų prigimtį. Tik pagalvok apie visas rietenas, kurias greičiausiai teko išgyventi Adomui ir Ievai per devy-*

Kuratorė Aleksandra Brokertaitė-Balčiauskienė

1921 10 08–2017 03 08

Kovo 8 d. pavakare, Biržuose, eidama 96-uosius metus, mirė Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios kuratorė, Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos ir kompozitoriaus Vlado Jakubėno draugijos buv. valdybos narė, Vilniaus vaikų sekmadieninės mokyklėlės įkūrėja, kunigo Aleksandro Balčiausko (1907–1952) našlė ALEKSANDRA (ALISA) BROKERTAITĖ-BALČIAUSKIENĖ.

Kuratorė Aleksandra (Alisa) Brokertaitė-Balčiauskienė gimė 1921 m. spalio 8 d. Vilkaviškyje, tarnautojo, liuteronų šeimoje. Vaikystę prabėgo Kybartuose. Ten lankė privačią vokišką mokyklą, po to mokėsi Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Alisa Brokertaitė dar vaikystėje svajojo būti mokytoja. Baigusi gimnaziją, įstojo ir 1940 metais baigė Tauragės mokytojų seminariją, pradėjo dirbti Karalgiurio mokykloje netoli Kauno, kur gyveno su tėvais, lankė ev. liuteronų Šv. Trejybės bažnyčią senamiestyje. Tuo metu toje bažnyčioje liuteronams ir reformatams pamaldas pradėjo laikyti kun. Aleksandras Balčiauskas iš Biržų, 1940 m. kovo 16 d. paskirtas karo kapelionu ir atsikėlęs gyventi į Kauną. Mokytoja A. Brokertaitė giedojo bažnyčios chore ir čia susitiko jų gyvenimo keliai.

Kaune 1942 m. buvo leidžiamas kun. senjoro A. Šerno parengtas naujas Giesmynas evangelikams. Kunigas A. Balčiauskas rūpinosi leidyba. Alisos buvo paprašyta skaityti korektūrą. Šis darbas juos dar labiau suartino. Kolegija jiems padovanojo po vardinį Giesmyną, kuris visą laiką buvo Aleksandros dvasinė stiprybė sunkiame Jos žemiškojo gyvenimo kelyje.

1942 metų rugsėjo 20 dieną kun. Aleksandrą Balčiauską ir Alisą Aleksandrą Brokertaitę sutuokė kun. Povilas Jašinskas. Netrukus jauna-vedžiai iš Kauno persikėlė gyventi į Biržus. Kunigas A. Balčiauskas pradėjo tarnystę Biržų reformatų parapijoje, Aleksandra gavo mokytojos darbą Biržų gimnazijoje. 1943 metais jiems gimė sūnus Donatas ir Aleksandrai teko palikti pedagoginį darbą. 1944 metų vasarą atūžu-

si karo audra sudegino didelę dalį Biržų, sudegė ir gražioji klebonija, kurioje gyveno laiminga kunigo A. Balčiausko šeima. Jie ir kiti padegėliai – vargonininko Martyno Sprindžio, varpininko Mykolo Sklenio šeimos – apsigyveno kitoje nuo karo nenukentėjusioje klebonijoje, kurioje gyveno kun. P. Jašinskas su šeima. Po kelerių metų ši klebonija buvo nacionalizuota, o jos gyventojams įsakyta išsikraustyti. Sudegusiame mieste laisvų butų nebuvo, teko patiems statyti namus.

1945 metais gimusi dukra Virginija suteikė šeimai daug džiaugsmo. Bet laimingas gyvenimas tęsėsi neilgai: sunkūs pokario metai skaudžiai slėgė jautrų, dorą žmogų – kunigą A. Balčiauską. 1952 metais sausio 24 dieną, ištiktas širdies infarkto, mirė kun. A. Balčiauskas, išgyvenęs tik 44 metus.

Trisdešimtmetė A. Balčiauskienė liko našle su dviem mažamečiais vaikais, kartu apsigyveno ir grįžusi iš Austrijos p. Roza Brokertienė.

Nebaigtas įrengti namas varė į neviltį, pedagoginio darbo gauti tuomet kunigo našlei nebuvo vilčių. Teko verstis ūkiškai, dirbti visokius darbus: auginti gyvulius, sodinti daržus, kepti pagal užsakymus namuose tortus, siuvinėti, nuomoti žiemomis būstą mokiniams.

Dvasinės stiprybės nelengvame gyvenime teikė senjoras kun. Adomas Šernas, liuteronų senjoras kun. Jonas Kalvanas ir Papilio kun. Mykolas Frankas.

1956 metais Biržuose buvo įsteigta vaikų muzikos mokykla, kurios di-

rektorė, jauna pianistė Aldona Kezytė, susipažinusi su Balčiauskų šeima, nepabūgo įdarbinti A. Balčiauskienės mokyklos bibliotekininke.

Mirus Stalinui, prasidėjo *atšilimas* ir, nors p. Balčiauskienė taip ir neišsižadėjo vyro kunigo ir Bažnyčios, gavo raštvedės darbą Biržų miškų pramonės ūkyje ir ten dirbo iki išėjimo į pensiją 1976 metais.

Sąjūdžio metais atsikūrus Vilniaus ev. reformatų parapijai, p. A. Balčiauskienė įsteigė vaikų sekmadieninę mokyklėlę ir eilę metų mokė mažuosius vilniečius – reformatus Šventojo Rašto tiesų, giedoti giesmes, parengė mokyimo programą.

Nuo 1992 m. – Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos narė. Gera mokėdama vokiečių, rusų kalbas, kol jėgos leido, padėdavo Sinodo konsistorijai, Vilniaus reformatams priimti užsienio svečius, rašė atsiminimus ir kelionių išpūdžius iš Vokietijos, Vengrijos, Čekijos, Šveicarijos, Italijos.

2004 m. buvo išrinkta Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo kurtore ir, kol pajėgdavo, dalyvaudavo visuose Biržuose vykstančiuose Sinoduose, negailėjo patarimų, dalinosi gyvenimo išmintimi. Turėdama gražų balsą, mokėdama beveik visas reformatų giesmes, neatsisakydavo palydėti Amžinybėn mirusių parapijiečių, giedodavo atsisveikinimo pamaldėlėse, jei nebūdavo dvasininko, paskaitydavo Šventąjį Raštą.

Ji buvo Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos 2007 metais išleistos knygos – kun. Aleksandro Balčiausko pamokslų rinkinio *Tavo žodis yra tiesa* sudarytoja.

Paskutiniuosius gyvenimo metus kurt. Aleksandra Balčiauskienė leido savo jaukiuose namuose Biržuose globojama Vilniuje gyvenančio sūnaus Donato ir Kaune gyvenančios dukros Virginijos, lankoma anūko iš Vokietijos, pasirinkusio kunigo kelią, profesoriaus dr. Kęstučio Daugirdo, vilniečių Mindaugo, Skirmantės, provaikaičių Kristinos ir Urtės.

Kuratorė Aleksandra Balčiauskienė atsisveikino su šiuo pasauliu,

vaikais Donatu ir Virginija 2017 m. kovo 8 d., šeštą valandą vakaro.

Velionė kovo 10 d. buvo pašarvota Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje, vakarinėse atsisveikinimo pamaldose griaudžiai virkdė smuiką kaunietė Kristina Domarkienė. Šeštadienį, kovo 11 d., gedulingas atsisveikinimo pamaldas laikė LERB gen. superintendentas kun. Tomas Šernas, Vilniaus klebonas kun. Raimondas Stankevičius, Biržų klebonas kun. Rimas Mikalauskas, Nem. Radviliškio parapijos kunigė Sigita Veinzierl. Padėkos žodžius Viešpačiui, kad galėjome pažinoti, bendrauti su Velione, išsakė LERB kuratorių vardu kalbėjusi kurt. dr. Renata Bareikienė, Biržų vice merė Irutė Varzienė, Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos garbės pirmininkas prof. habil. dr. Sigitas Kregždė ir kiti.

Baigiantis pamaldoms, giedant tradicinę reformatų atsisveikinimo giesmę *Leiskit eit, leiskit eit man pas Atpirkėją greit...*, velionė, LERB kuratorė, Aleksandra Balčiauskienė gausaus būrio reformatų iš visos Lietuvos, kaimynų, draugų, bičiulių biržiečių buvo išlydėta į Biržų senąsias reformatų kapines ir palaidota Kunigų kalnelyje, prie savo vyro kun. A. Balčiausko.

Prisiminkime Iškeliavusiąją 103-ios Psalmės žodžiais *Liaupsink Viešpatį, mano siela, ir nepamiršk ką Jis tau gero padarė*, kuriuos Ji kažkada užrašė, pasakodama apie savo nelengvą gyvenimą.

Nuliūdę vilniečiai reformatai

Mieli ir gerbiami Bičiuliai,

Sunkią netekties ir atsisveikinimo valandą, palydint į Amžinybę brangiausią žmogų – MOTINĄ, patyrėme mus supančių ir toliau esančių žmonių jautrumą, pagarbą ir užuojautą...

Nuoširdžiai dėkojame visiems padėjusiems, dalyvavusiems ir šiltu žodžiu mus stiprinusiems tariant paskutinį SUDIE mūsų mylimai Mamytei.

Su gilia pagarpa,
Virginija ir Donatas
su šeimomis

Liuteronų balso redaktorius POVILAS PUKYS 1925 05 10 – 2017 03 15

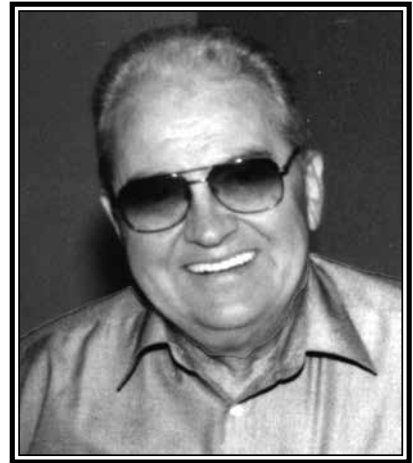
Ilgametis Lietuvos evangelikų liuteronų spalvoto žurnalo *Liuteronų balsas* redaktorius (1999–2014) Povilas Endriejus Pukys, kaip pats rašė atsiminimuose *Toks jau tas gyvenimas*, buvo kilęs iš Paprūsės žemininkų liuteronų. Tėvai – Urtė ir Jokūbas Pukiai – palangiškiai. Jo tėviškės namuose, po tėvo Jokūbo mirties, meldėsi Palangos liuteronai, kol 2012 metų liepą buvo pašventinta nauja bažnyčia.

Povilas Pukys – vienturtis tėvų vaikas, namuose buvo auklėjamas Martyno Liuterio dvasia.

Mokėsi Klaipėdoje K. Donelaičio keturmetėje mokykloje, Vytauto Didžiojo gimnazijoje, po to – Kretingoje, Plungėje, Šiauliuose ir galiausiai Vilniuje 1944 m. išlaikė brandos egzaminus ir gavo atestatą. Studijavo Vilniaus universitete, Pedagoginiame institute. Anksti pradėjo žurnalisto darbą, vienoje kurioje nors redakcijoje ilgai neužsibūdamas dėl savo neramaus, neprisitaikėliško būdo.

Dirbo Komjaunimo tiesos, Jaunimo gretų žurnalo redakcijose, savaitraštyje *Literatūra ir menas*, satyrinio žurnalo *Šluota* redaktoriaus pavaduotoju. Redagavo ir kino nuomojimo kontoros informacinę-reklaminę biuletenį *Ekranas*, ir žurnalą *Žemės ūkis*, ir *Kalba Vilnius*, kurį iš vos vieno lapelio informacinio leidinio pavertė solidžiu leidiniu, spausdinamu net iki 150 tūkst. egzempliorių tiražu. Iš *Kalba Vilnius* išlėkė su trenksmu dėl apolitiškumo, taip ir spausdinęs leidinį be privalomo tais laikais šūkio *Visų šalių proletarai, vienykitės...*

Ilgiausiai – iki pensijos – dirbo Lietuvos kino studijos *dokumentikoje*. Povilui Pukiui ten buvo patikėtas vyriausiojo redaktoriaus postas. Rašė scenarijus, kūrė trumpo metražo dokumentinius filmus, apkeliaavo Pamyrą, Kalnų Badachšaną, Sibiro tundrą, Azijos kišlakus, Kaukazo tarpeklius, kelionės maršrutai siekė

*Atleisk man, Viešpatie,
ir neskaityk kiek metų,
Ir neskaityk kiek pražudžiau dienų,
Priglausk,
sugrįžusį iš tolstančių verpetų
Ant atgailos pilkųjų pelenų...*
B. Brazdžionis

net Afrikos savanas. Neišvardyti apdovanojimų, prizų... Buvo priimtas į Kinematografininkų sąjungą.

1998-siais, Atgimimo, Sąjūdžio metais atsikūrus Vilniaus liuteronų parapijai, Povilas Pukys aktyviai įsilieja į jos gyvenimą, tampa parapijos tarybos nariu (1998 12 05 – 2015 04 19). Parapija jam patiki leisti *Liuteronų balsą*, kuris iš kelių lapų leidinio išaugo iki 32 p. apimties, reguliariai kas du mėnesiai išleidžiamas, spalvotais viršeliais, apžvalginio teologinio žurnalo. Pagal išsaugotus parapijos atsikūrimo istorinius dokumentus, parengė ir išleido labai reikalingą ateities kartoms leidinį *Parapijos analai: 1988–2010*. Parašė seriją prisiminimų knygų: *Anuokart prie uosto* (2007), *Trečias nelaimi* (2010), *Skersprūsio klupinis* (2015) ir paskutinę, išėjusią iš spaudos šiais metais, – *Maumo sapalai*.

Mirė žurnalistas Povilas Pukys kovo 15 dienos rytą.

Vilniečiai draugai, buvę bendradarbiai, Jį pažinojusieji su Povilu Pukiū atsisveikino kovo 17 dieną Vilniaus liuteronų bažnyčioje.

„Vilniaus reformatų žinių“ leidėjai

nis šimtus metų! „Tu valgei obuolį“, – priekaištaudavo Ieva, o Adomas atšaudavo: „O tu jį man davei.“

Ketės kantrybė taip pat kartais išsekdamo. Kartą ji pratrūko ir Liuteriui išsakė: *Daktare, kodėl jums nesiliovus kalbėti ir nepavalgius? Bet Liuteris atsikirtė: Norėčiau, kad prieš praverdamos burną moterys sukalbėtų maldą Viešpačiui. Beintonas paaiškina, kodėl jų kantrybė vienas kito atžvilgiu, ypač turint tiek daug vaikų, kartais išsekdamo: Iš dalies sunkumų kildavo dėl to, kad Liuterio ir jo žmonos darbo ir poilsio ritmas nesutapo. Po dienos darbų ir rūpinimosi vaikais, gyvuliais ir tarnais, ji norėjo pakalbėti su lygiaverčiu partneriu. O jis, keturis kartus pamokslavęs, po paskaitų ir pokalbių su studentais pietaujant, troško krestelėti į krėslą ir panirti į knygą. Tada Ketė ir pradėdavo: „Pone Daktare, ar Prūsijos magistras yra kuni- gaikščio brolis?..“*

Martynas žinojo, jog kartais jam pritrūksta kantrybės. Kartą jis pasakė: *Visas mano gyvenimas reikalauja kantrumo. Man reikia kantrybės bendraujant su popiežiumi. Turiu*

būti kantrus su eretikais. Turiu būti kantrus šeimynykščiams. Turiu būti kantrus net ir Ketei. Tačiau Beintonas teisingai pastebi, kad Martynas pripažino, jog jam tai į naudą.

Taigi santuoka ir šeima buvo charakterio mokykla.

Nepaisant kasdienio gyvenimo sunkumų, Martynas nepaprastai mylėjo Ketę. Jis žinojo, kad vedybinė meilė laikui bėgant stiprėja: *Pirmoji meilė yra lyg apgirtimas. Kai svaigulys praeina, pasirodo tikroji sutuoktinių meilė. Kitur Liuteris rašė: Kūnų sąjunga nieko neatneša. Šalia to turi būti būdo ir minčių sąjunga.*

Martyno meilė Katerinai buvo akivaizdi, ypač jai sergant. Jis rašė: „O, Kete, nemirk ir nepalik manęs.“ Martynas negalėjo pakelti minties, kad praras savo šonkaulį, kaip jis juokaudamas vadino Ketę.

Abu, Martynas ir Ketė, labai mylėjo ir savo vaikus. Mylėjo labiau nei gyvenimą. Turbūt sunkiausias išbandymas, tekęs Liuterių šeimai, buvo jų keturiolikmetės dukters Magdalenos mirtis. Jai gulint mirties patale, Martynas meldė: *O Die-*

ve, aš ją taip myliu, bet tebūna Tavo valia. Beintonas pasakoja, kas įvyko po jos mirties: Liuteris priekaištavo sau, nes Dievas jį palaimino labiau nei bet kurį vyskupą per tūkstantį metų, bet tuo metu savo širdyje jis visgi negalėjo rasti padėkos. Sielvarto prislėgta Ketė alpo... Kai dukterė buvo paguldyta į karstą, Martynas ištare: „Tu, brangioji Lenchen, pakilsi ir šviesi kaip žvaigždės ir saulė. Kaip keista, kad ji atrado ramybę, o aš taip sielvartauju...“

Te Martyno ir Ketės santuoka ir jų meilė savo vaikams šiandien primena mums apie Kristaus meilę savo Bažnyčiai ir Tėvo meilę mums, Jo išpirktiems vaikams.

Dr. Matthew Barrett,
Londono Oak Hill kolegijos
sisteminės teologijos ir bažnyčios
istorijos dėstytojas
Iš straipsnio, skelbto *The Gospel*
Coalition vertė Marija Valatkaitė
Iš www.reformacija500.lt

Keliaujanti paroda Reformacijai 500 pasiekė Rygą

Reformacijos 500-osios metinės pradėtos švęsti 2016 m. lapkričio mėn. Reformacijos mieste – Ženevoje. Tuomet iškilmingo renginio metu buvo pristatytas tarptautinis projektas – Reformacijos sunkvežimis, kuris iš Ženevos leidosi į kelionę po 68 Europos miestus.

Reformacijos 500 metų sukachiai skirta paroda pasiekė Rygą kovo 17 d. 18.00 val., o kovo 18 d., 10.00 val. ji buvo iškilmingai atidaryta Latvijos Bažnyčių vadovų. Visą dieną buvo galima stebėti įvairių Latvijoje veikiančių krikščioniškų bažnyčių pristatymus (Latvijos evangelikų liuteronų Bažnyčios, Latvijos evan-

gelikų liuteronų išeivijos Bažnyčios, Romos katalikų Bažnyčios, Baptistų bendrijos, Latvijos anglikonų bažnyčios ir Latvijos jungtinės metodistų bažnyčios). Latvijos Mokslo akademijos prezidentas Ojars Spārīt 12-tą valandą pakvietė į ekskursiją po Rygos Šv. Petro bažnyčią ir Rygos katedrą. Vakare vyko ekumeninės pamaldos Katedroje, kuriose dalyvavo visų Rygoje veikiančių krikščioniškų konfesijų atstovai.

**Latvijos evangelikų liuteronų
bažnyčios informacija,
vertė Vida Cupreva
Iš www.ref.lt**

*Latvijos Evangelikų Liuteronų
Bažnyčios arkikatedra –
Rygos Domo katedra*

I N F O R M A C I J A

Kovo 4 ir 5 dienomis Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro scenoje savo kelionę į publikos širdis pradėjo kompozitorės Ramintos Šerkšnytės opera vaikams *Penki Merės stebuklai*, libreto autorė – Ramutė Skučaitė. Be kitų žymių operos solistų, abiejuose spektakliuose pasirodė Kauno ev. reformatų parapijos narys baritonas Žygimantas Galinis. Žygimantas yra baigęs Kauno A. Kačanausko muzikos mokyklą, vėliau mokėsi Kauno berniukų chorinio dainavimo mokykloje *Varpelis*, dabar studijuoja Vytauto Didžiojo universiteto Muzikos akademijoje, profesoriaus Vladimiro Prudnikovo dainavimo klasės 3-iaame kurse. Be solinių partijų dainavimo Vilniaus LNOBT, dar dainuoja ir Kauno valstybiniame muzikiniame teatre, yra pelnęs laurus tarptautiniuose konkursuose Lietuvoje ir kitose užsienio šalyse.

Kovo 11 d. Vilniaus bažnyčios *TIKĖJIMO ŽODIS* patalpose įvyko konferencija *Sekuliarizacija ir Trejybės doktrina. Kristus ir krikščionio branda*. Joje buvo nagrinėjama Trejybės samprata Šventajame Rašte, užuominos Senajame Testamente, apreiškimas per Jėzų Kristų ir Šventąją Dvasią, sekuliarizacijos apraiškos šių dienų visuomenėje, žmogaus atsakas į Dievo veikimą ir grožį šiandien. Dalyvavo olandų kilmės Senojo Testamento teologijos profesorius emeritas, dr. Willemas A. Van Gemerenas bei dr. Stephenas M. Garretas, filosofijos ir religijos docentas, šiuo metu dėstantis religijos ir teologijos estetiką Vilniaus dailės akademijoje.

Kovo 15 d. Juozo Gruodžio konservatorijoje įvyko Reformacijos 500 metų sukakčiai skirtas Kauno muzikos mokyklų mokinių koncertas *Pavasarinis žaismas* – tradicinis šventinis renginys, sušaukiantis į vieną sceną visų Kauno muzikos mokyklų ambicingiausių jaunuosius muzikantus (solistus, ansamblius, choras). Šio koncerto

iniciatoriai – Kauno miesto muzikos mokyklų mokytojų metodikos būrelio nariai ir Kauno savivaldybės administracijos Švietimo skyrius. Iš J. S. Bacho *Pasijos pagal Joną* (BWV 245) porą numerių (67, 68) atliko Kauno berniukų ir jaunuolių choras *Varpelis*, koncertmeisterė Aušra Leonavičienė, meno vadovas Ksaveras Plančiūnas, koncertą vedė Eglė Valantinienė.

Kovo 16 d. Jonavos rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje vyko renginys *Abraomas Kulvietis – Europos Reformacijos ir raštijos pradininkas LDK*. Pranešėjas – istorikas, Lietuvos edukologijos universiteto Istorijos fakulteto dekanas doc. dr. Deimantas Karvelis. Renginio metu skambėjo Reformacijos giesmės, buvo skaitomos ištraukos iš M. Mažvydo *Katekizmo*.

Kovo 17 d. Naujosios Akmenės Kultūros rūmuose vyko Reformacijos 500 metų sukakties minėjimo šventė. Šventėje dalyvavo LERB gen. superintendentas kun. Tomas Šernas, LEU Istorijos fakulteto l. e. p. dekanas, doc. dr. Deimantas Karvelis, Šiaulių dramos teatro aktoriai, Klaipėdos pantomimos teatro „A“ vadovas ir režisierius – mimas Aleksas Mažonas, atlikėjai – Daiva Palionienė, Sigitas Krasauskas, Marius Petrauskas ir kt.

Kovo 25 d. Vilniaus Liuteronų parapijos salėje įvyko Lietuvos Biblijos draugijos narių visuotinis susirinkimas. Be LBD veiklos ir Revizijos komisijos metinių ataskaitų, buvo pristatytas naujas *Evangelijos pagal Matą* vertimas. Vertimo redakcinės komisijos pirmininkas LELB vyskupas M. Sabutis, vertėjai iš graikų kalbos teologijos dr. Ingrida Gudauskienė ir kunigas dr. Danielius Dikevičius. *Naujojo Testamento* vertimas iš originalo graikų kalba šiame – 21-ame amžiuje pradėtas nuo *Evangelijos pagal Morką*, kuri buvo išversta ir atspausdinta 2016 metais.

Balandžio 30 d. šaukiama Vilniaus ev. reformatų parapijos sesija. Joje išklausysime parapijos pirmininko, buhalterio, Revizijos komisijos ataskaitas, bus renkami Jubiliejinio – Reformacijos metų – Sinodo delegatai, o **gegužės 20 d.** Biržuose jau rinksis priešsinodinės sesijos dalyviai.

Lietuvos Biblijos draugijos valdyba

Konsistorijos posėdžio nutarimai

Kovo 25 dieną, Biržų evangelikų reformatų parapijos namuose, Konsistorijos salėje įvykęs šios kadencijos Konsistorijos posėdis, kuriam pirmininkavo prezidentas kurt. Nerijus Krikščikas, svarstė iškilusius eilinius ūkinius-ekonominius Bažnyčios reikalus. Buvo pritarta iniciatyvai rinkti aukas specialiam neigaliesiems priitaikytam automobiliui pirkti.

Buvo patikslinti Sinodo kuratorių sąrašai. Konsistorija priėmė nuostatą, jog dvasinis kuratorius, neturintis ar nevykdantis kanone nurodytų bažnytinių pareigų, Sinodo sesijose dalyvauja patariamojo balso teise.

Priešsinodinė sesija šaukiama š. m. gegužės 20 dieną, Biržuose, į kurią kviečiami visi naujai kadencijai išrinkti delegatai bei Sinodo dvasiniai ir pasaulietiniai kuratoriai.

Konsistorija patvirtino naujos kadencijos paramos fondo *Partnerhilfe* Lietuvos ev. reformatų Bažnyčioje narių sudėtį: kurt. Danguolė Kairienė (komisijos pirmininkė), kurt. Petras Romualdas Puodžiūnas, Kristina Nijolė Šernaitė, kun. Raimondas Stankevičius, Rita Daugienė.

Konsistorija atsižvelgė į Evangeliško Biblijos Instituto, kurio viena steigėjų yra ir Lietuvos ev. reformatų Bažnyčia, prašymą ir rekomenduoja parapijų vadovybėms svarstyti galimybę nuolatos remti šio Instituto veiklą aukomis, o Senjoratu, suderinus su vietinių parapijų vadovybėmis, skelbti vieną sekmadienį maldai ir aukų jų reikmėms patenkinti rinkimui.

Pastaruoju metu visuomenės dėmesio centre yra klausimas dėl vaikų namų VŠĮ *Vaiko užuovėja* direktorės prašymo ją atleisti iš einamų pareigų ir apskritai dėl Medeikių vaikų namų, kurių steigėjas yra LERB Sinodas, likimo. Įstaigos veiklai patikrinti yra paskirta Biržų savivaldybės kontrolierė bei iš Bažnyčios pusės sudaryta sutartis su nepriklausomu auditoriumi. Konsistorija nutarė, kad klausimai dėl direktorės atleidimo bei vaikų namų veiklos bus sprendžiami gavus audito išvadą, t. y. kitame eiliniame posėdyje balandžio 22 dieną.

LERB Sinodas yra įsteigęs *Krikščionišką vaikų darželį* Vilniuje, veikiantį nuo 2015 metų sausio. Buvo priimtas sprendimas įpareigoti šio darželio direktorę bent du kartus per metus sušaukti visuotinį darbuotojų ir Bažnyčios narių atvirą susirinkimą, kuriame būtų aptariama šios įstaigos veikla.

Š. m. birželio 27– liepos 7 dienomis Leipcige organizuojamas Pasaulio Reformatų Bažnyčių Unijos generalinės tarybos 26-asis suvažiavimas. LERB anksčiau įgalioti delegatai dėl vienokių ar kitokių priežasčių vykti negali, tad Konsistorija nutarė, kad Lietuvos Reformatų Bažnyčiai atstovaus ir į Leipcigą, Vokietiją, vyks kurt. dr. Renata Bareikienė ir vargonininkė Aušra Pačiagonytė.

InfoRef.lt

Sutrumpinta iš vvv.ref.lt

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbinių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585

mob.tel.: +370 655 24403

Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004

mob.tel.: +370 652 11944

www.klion.lt

LAIDA EVANGELIKAMS

„KELIAS“

„LRT Kultūra“ kanalu
šeštadienį 9.15 val.,

kartojama tuo pačiu kanalu
kitą šeštadienį 7.30 val.

Laidos redaktorius
Tomas Pavilanskas-Kalvanas,
el.p. tomaspaka@gmail.com
mob. tel. 8 676 05538

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Pylimo 20-13, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.paštas: dalija@mail.lt

Parengė Dalija Gudliauskienė,
tel. 8 685 74 951

Redagavo, spausdino
Genovaitė Mikalajūnienė,
Rasa Žilytė-Šernienė,

Damian Finer

Leidėjas:

Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina
savo nuožiūra

Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.

Gegužės 13 d.
į Švėkšnos evangelikų liuteronų
bažnyčią kviečia
GIESMIŲ GIESMELĖ 2017